

Innst. O. nr. 24

(2008–2009)

Innstilling til Odelstinget fra familie- og kulturkomiteen

Ot.prp. nr. 11 (2008–2009)

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om lov om endringer i pengespilloven m.m. (grasrotandel)

Til Odelstinget

1. SAMMENDRAG

1.1 Hovedinnhold i proposisjonen

Kultur- og kirkedepartementet legger frem forslag til endring av § 10 i lov 28. august 1992 nr. 103 om pengespill mv. (pengespilloven). Endringen skal gi mulighet for å utbetale deler av innsatsen til Norsk Tippings spill til de lokale og regionale frivillige lag, organisasjoner og foreninger den enkelte spiller selv prioriterer når spilleren benytter seg av Norsk Tippings pengespilltilbud. Ordningen kalles grasrotandelen. Etter gjeldende § 10 i pengespilloven er det kun Kongen og Stortinget som kan fordele Norsk Tippings overskudd. Loven må derfor endres for å gjøre den nye grasrotandelsordningen mulig, og departementet foreslår at denne endringen gjøres i § 10 første ledd.

Hele § 10 første ledd ble endret ved lov 29. august 2003 nr. 90 og angir den fordelingen av spilleoverskuddet (tippeneøkkel) som skal gjelde etter iverksettingen av Norsk Tippings spilleterminaldrift. Denne lovendringen vil bli satt i kraft i 2009. Departementet ønsker å kunne iverksette grasrotandelsordningen så raskt som mulig og uavhengig av iverksettingen av den nye tippeneøkkel. I denne proposisjonen foreslår departementet derfor både en endring av gjeldende § 10 første ledd og en endring av § 10 første ledd slik bestemmelsen er vedtatt endret ved lov 29. august 2003 nr. 90. I tillegg oppdateres korrekt navn på Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité.

1.2 Nærmere om grasrotandelsordningen

Grasrotandelsordningen skal gjennomføres ved at den enkelte spiller ved betaling av innsats på Norsk Tippings spill selv kan velge at en andel av innsatsen skal gå til en bestemt organisasjon, lag eller forening med lokal eller regional virksomhet. Grasrotandelen skal utgjøre inntil fem prosent av innsatsen fra den enkelte spiller.

Grasrotandelen vil beregnes av brutto spillebeløp. Norsk Tipping antar at overskuddet som i dag fordeles til kultur og idrett over tippeneøkkel i pengespilloven § 10, ikke vil bli redusert i nevneverdig grad som følge av innføring av grasrotandelsordningen.

Det er lagt opp til at spillerne skal kunne velge hvilket lokalt eller regionalt formål eller enhet, dvs. organisasjon, lag eller forening, man skal kunne gi sin grasrotandel til. Det vil imidlertid være en forutsetning at spilleren velger blant de enhetene som er registrert i frivillighetsregisteret, jf. lov 29. juni 2007 nr. 88 om register for frivillig virksomhet (frivillighetsregisterloven). Det vil ikke være mulig å velge enheter som kun driver virksomhet på nasjonalt nivå som grasrotformål. Departementet vil også foreta visse andre avgrensninger av hvilke enheter i frivillighetsregisteret som skal kunne motta grasrotmidler. Grasrotandelsordningen er ment å være en støtte til frivillig aktivitet på grasrotnivå, dvs. i lokalsamfunn og avgrensede deler av landet.

De av Norsk Tippings spillere som vil gi en grasrotandel, velger en enhet fra frivillighetsregisteret som mottaker av sin grasrotandel. En oversikt over aktuelle grasrotenheter fra frivillighetsregisteret vil være tilgjengelig hos Norsk Tippings kommisjonærer og på Norsk Tippings nettsider der spilleren leverer inn og betaler for sine spill. Norsk Tipping sørger for at den innbetalte grasrotandelen fra spilleren blir reservert for utbetaling til den valgte grasrotenheten.

Registrering i frivillighetsregisteret er etter frivillighetsregisterloven en valgfri ordning for den enkelte frivillige virksomhet, men departementet vil stille krav om registrering for de enhetene som ønsker å nyte godt av grasrotandelsordningen, for å få en effektiv og hensiktsmessig administrering av denne ordningen.

De enheter i frivillighetsregisteret som ikke ønsker å motta grasrotandeler, vil få mulighet til å reservere seg fra grasrotandelsordningen ved registreringen i registeret.

Grasrotbeløpet vil bli overført fra Norsk Tipping til den bankkonto som er registrert i frivillighetsregisteret på den enkelte grasrottenhet. Overføringen vil skje tre ganger årlig, og vil være basert på de opplysningene om tildelte grasrotbeløp som framkommer av Norsk Tippings registrering av den enkelte spillers innsats og valg av grasrottenhet.

Departementet legger opp til at grasrotandelsordningen skal settes i verk et par måneder etter at frivillighetsregisteret er i drift. Etter foreliggende planer skal frivillighetsregisteret være i drift fra 1. januar 2009. Grasrotandelsordningen planlegges satt i verk 1. mars 2009.

Grasrotmidlene gis direkte fra spillerne og vil ikke regnes som statlige tilskudd til de mottakende grasrottenhetene.

2. KOMITEENS MERKNADER

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Gunn Karin Gjul, Britt Hildeng, Synnøve Brønden Klemtrud og Tove Karoline Knutsen, fra Høyre, Olemic Thommessen, fra Sosialistisk Venstreparti, May Hansen, fra Kristelig Folkeparti, lederen May-Helen Molvær Grimstad, fra Senterpartiet, Magnhild Eia, og fra Venstre, Trine Skei Grande, vil vise til at en ordning med grasrotandel ved deltakelse i spill i Norsk Tipping er tidligere blitt godkjent av et flertall i komiteen i forbindelse med behandlingen av St.meld. nr. 39 (2006–2007) om frivillighet, jf. Innst. S. nr. 104 (2007–2008), og at fremlagte odelstingsproposisjon er en lovteknisk oppfølging av tidligere vedtak i Stortinget.

Flertallet har merket seg at departementet ønsker å iverksette grasrotandelsordningen så raskt som mulig og uavhengig av iverksettingen av den nye tippenøkkelen. Som en konsekvens at dette foreslås det derfor en endring både i gjeldende § 10 første ledd i lov om pengespill og i § 10 første ledd slik bestemmelsen er vedtatt endret ved lov av 29. august 2003 nr. 90.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, støtter lovendringene og har for øvrig ingen andre merknader.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Ulf Erik Knudsen og Karin S. Woldseth, ønsker velkommen enhver styrking av det frivillige og humanitære organisasjonsarbeidet i Norge. Frivillige lag og organisasjoner står for en meget viktig samfunnsinnsats. Samtidig er den lokale forankringen for det frivillige arbeidet viktig. Lokale støttespillere gir legitimitet til og kunnskap om det frivillige arbeidet. Forslaget om en grasrotandel er ment å styrke den lokale forankringen for det frivillige arbeidet. Disse medlemmer støtter intensjonen i forslaget, men vil allikevel gå imot da ordningen vil medføre byråkrati og omkostninger. Det vil bli tilleggsarbeid for Norsk Tipping, og det vil bli arbeid for de lokale lag og organisasjoner når de skal "markedsføre" seg selv overfor spillerne. Slik markedsføring vil gå på bekostning av det arbeidet som lag og organisasjoner egentlig ønsker å bedrive. Enhver omkostning ved grasrotandelen vil resultere i mindre midler og ressurser til formålene og deres arbeid.

Disse medlemmer går derfor imot forslaget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at disse medlemmer gikk imot forslaget om grasrotandel i forbindelse med behandlingen av St.meld. nr. 39 (2006–2007). Disse medlemmer viser til følgende merknad i Innst. S. nr. 104 (2007–2008):

"Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre er imot den foreslåtte ordningen, og vil understreke at dette ikke er et tiltak som øker den totale inntektsrammen for frivillig sektor. Videre er disse medlemmers kritikk mot ordningen begrunnet med at innføringen av en grasrotandel vil kunne føre til at frivillighetens fokus endres i en uheldig retning. Disse medlemmer vil påpeke at frivillige organisasjoner, lag og foreninger sannsynligvis vil måtte benytte betydelig mer ressurser på markedsføring og reklame overfor potensielle givere blant spillerne, noe disse medlemmer frykter vil kunne gå ut over egen kjerneaktivitet. Samtidig vil ordningen etter disse medlemmers mening kunne åpne for uheldige forskjeller mellom organisasjonene, særlig med hensyn til i hvilken grad organisasjonene har klart å etablere seg som "merkevarer" i samfunnet."

Disse medlemmer viser til at retten til å motta grasrotmidler koples til medlemskap i frivillighetsregisteret. Disse medlemmer har ved Stortingets behandling av frivillighetsregisteret pekt på svakheter knyttet til organiseringen av registeret, jf.

Innst. O. nr. 93 (2006–2007). Disse medlemmer mener registeret nå er i ferd med å iverksettes uten at vesentlige funksjonaliteter er på plass. Særlig viktig er det å sørge for at registeret favner bredt, at det ikke representerer stor administrativ belastning for brukerne, og at det må være klare besparelser i forhold til søknadsrutiner, rapporteringer m.m. Videre er det viktig at registrering i registeret ikke fører til store kostnader for organisasjonene. Når det knyttes spesielle rettigheter til registeret, som rett til grasrotandel, er det ekstra viktig at registeret er inkluderende slik at mindre lag og foreninger ivaretas.

Disse medlemmer mener grasrotandelen kan føre til en skjevfordeling av ressursene, all den tid denne ordningen ikke medfører reell inntektsøkning for frivillig sektor. Disse medlemmer ønsker velkommen enhver styrking av det frivillige og humanitære organisasjonsarbeidet i Norge. Frivillige lag og organisasjoner er av stor verdi for samfunnet. Den lokale forankringen for det frivillige arbeidet er viktig. Lokale støttespillere gir legitimitet til og kunnskap om det frivillige arbeidet. Forslaget om en grasrotandel er ment å styrke den lokale forankringen for det frivillige arbeidet. Disse medlemmer støtter intensjonen i forslaget, men vil allikevel gå imot, da dette ikke er et tiltak som øker den totale inntektsrammen for frivillig sektor. Disse medlemmer viser til forslag i Budsjett-innst. S. nr. 1 (2008–2009) vedrørende momsfritak for frivillig sektor. Disse medlemmer mener at et system for å frita frivillig sektor for momsbelastning er et langt mer effektivt virkemiddel for å styrke inntektsgrunnlaget for frivillige lag og foreninger.

Disse medlemmer går på dette grunnlag imot Regjeringens forslag.

Disse medlemmer registrerer videre at det i proposisjonen tas til orde for å knytte den foreslåtte grasrotandelordningen til Norsk Tippings spillerkort. Disse medlemmer vil understreke de sterke betenkelighetene disse medlemmer har i forbindelse med Norsk Tippings spillerkort ut fra alminnelige personvernmessige hensyn, og savner en diskusjon om spillerkortet mht. dette. Etter disse medlemmers mening bør spillerkortet vurderes av Personvernkommissjonen. På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen utrede hvorvidt Norsk Tippings spillerkort ivaretar alminnelige personvernmessige hensyn."

3. FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre:

Stortinget ber Regjeringen utrede hvorvidt Norsk Tippings spillerkort ivaretar alminnelige personvernmessige hensyn.

4. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til proposisjonen og til sine merknader og rår Odelstinget til å gjøre slikt

vedtak til lov

om endringer i pengespilloven m.m.
(grasrotandel)

I

I lov 28. august 1992 nr. 103 om pengespill m.v. skal § 10 første ledd lyde:

En andel av innsatsbeløpet til spill som omfattes av denne loven, kan etter beslutning fra den enkelte spiller og etter nærmere regler fastsatt av Kongen fordeles direkte til en enhet som er registrert i frivillighetsregisteret, og som driver aktivitet på lokalt nivå. Innsatsandelene som fordeles av spillere etter foregående punktum, skal ikke regnes som spilleinntekt ved beregningen av selskapets overskudd. Etter at det er foretatt fondsavsetninger, skal selskapets overskudd fordeles med en halvdel til idrettsformål og en halvdel til kulturformål. Midlene til idrettsformål fordeles av Kongen. Av midlene til kulturformål fordeles 2/3 av Stortinget og 1/3 av Kongen.

II

I lov 29. august 2003 nr. 90 om endringer i pengespill- og lotterilovgivningen skal første ledd i endringen av lov 28. august 1992 nr. 103 om pengespill m.v. § 10 i avsnitt I lyde:

En andel av innsatsbeløpet til spill som omfattes av denne loven, kan etter beslutning fra den enkelte spiller og etter nærmere regler fastsatt av Kongen fordeles direkte til en enhet som er registrert i frivillighetsregisteret, og som driver aktivitet på lokalt nivå. Innsatsandelene som fordeles av spillere etter foregående punktum, skal ikke regnes som spilleinntekt ved beregningen av selskapets overskudd. Overskuddet fra spillevirksomheten i selskapet og datterselskap fordeles med 45,5 % til idrettsformål, 36,5 % til kulturformål og 18 % til samfunnsnyttige eller humanitære organisasjoner som ikke er tilknyttet Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komite. Midlene til idrettsformål og samfunnsnyttige eller humanitære organisasjoner som ikke er tilknyt-

tet Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komite fordeles av Kongen. Av midlene til kulturformål fordeles 2/3 av Stortinget og 1/3 av Kongen.

III

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

Oslo, i familie- og kulturkomiteen, den 27. november 2008

May-Helen Molvær Grimstad

leder

Gunn Karin Gjul

ordfører